

Сьогодні творча родина С.В. Пилипенка є дуже цікавим напрямком як для історичного, так і для культурологічного, так і для філософського дослідження. Саме невичерпна спадщина чисельних талановитих українських діячів і їх родин розкриває найцікавіші сторінки нашої історії.

Бондаренко М.
Науковий керівник: Титар О.В.
ХНУ ім. В.Н. Каразіна

СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР: КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Театр поєднує в собі все різноманіття культур, він є універсальною мовою спілкування людини з буттям. Ця формула стосується й українського театру, що переживає емансипативні процеси у своєму ставленні до форми й змісту і з різним ступенем успіху, намагається адаптувати до відстояних художніх кордонів структурні зміни системи.

Українське театральне мистецтво бере свій початок зі стародавніх звичаїв та традицій, коли обрядовість мала своє театралізоване дійство.

Розвиватися театральне життя в Україні почало від 1750 року, коли гетьманом став Кирило Розумовський. Він волів бачити у своїх володіннях аналог царського двору у Петербурзі зі світськими розвагами.

Перший в Україні стаціонарний театр відкрили 1795-го у Львові в колишньому костелі єзуїтів. У Києві ж перший стаціонарний театр з'явився у 1806 році, в Одесі – 1809-го, у Полтаві – 1810-го.

Поза увагою не можна залишити заслуги перед театром родини Тобілевичів. Брати – легенди українського театального мистецтва, виступали під сценічними псевдонімами Іван Карпенко-Карий, Микола Садовський і Панас Саксаганський. Провідною зіркою українського театру була і Марія Заньковецька.

Тоді ж розпочалася історія українського театру як національної культурної спадщини. У 1882 році у Єлисаветграді (сучасний Кропивницький)

з'явився перший професійний театр – Театр корифеїв. Він відокремився від польського та російського.

За статистикою, в Україні у театр ходить майже 10% людей (у світі цей показник становить 4%), все ж існує думка: «люди не ходять в театр в Україні», що театр – це «непопулярна форма дозвілля не через те, що спрацьовують якісь там мистецькі закони і нюанси, а через те, що театр в Україні технологічно і естетично стоїть на місці».

Втім, такі радикальні судження переважно відображають настрої авторів публікацій, а не реальний стан театральної діяльності. А театр, як наголошує головний режисер Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька Іван Уривський, «завжди був і є в моді, але для вузького кола людей, і це коло поступово й дуже повільно розширюється. Зараз до театру приходять зовсім новий цікавий глядач, мислячий, сучасний, який потребує від театру нових емоцій, живого спілкування. Напевно, без театру можна прожити, але чи потрібно позбавляти себе такої можливості? Якщо вже століттями пишуться п'єси, ставляться вистави і приходять до залу глядач, значить театр – це щось справді важливе для людини і щось індивідуальне для кожного».

Сучасний театр повинен постійно долати певні виклики: творчі, соціальні, світоглядні тощо. Щоб визначитися з місцем театру у сучасному суспільстві, а також пояснити, чому сьогодні ми йдемо на суші, завтра на новий фільм, але принаймні раз на місяць до театру, американський соціолог Рей Ольденбург запропонував термін «третє місце».

Рей Ольденбург також пояснює, яким саме критеріям має відповідати будь-який заклад, щоб відвідувачі поверталися туди знову й знову .

Перший – нейтральність, тобто відкритість для всіх і кожного незалежно від політичної ситуації чи курсу долара. За цією ознакою театр – ідеальне місце, бо в напівтемній залі на однакових стільцях на час вистави абсолютно зрівнюються і зірки сцени, і театральні критики, і міністри, і ті, кому таки довелося заплатити за квиток.

Другий критерій – можливість вести доброзичливу бесіду, вступати в діалог, діставати підтримку від оточення.

Третій із критеріїв, названих соціологом Ольденбургом, – доступність розташування. Тому більшість театрів відкрито в центрі міста, і лише невинуваті авангардисти змушують свого глядача проходити на виставу повз гаражний кооператив чи промзону. Театр завжди має своїх фанатів, тих, хто в курсі новин репертуару й уже давно стежить за життям його виконавців. Такі люди створюють особливу атмосферу в і без того видовищному закладі.

Бродецька Л.
Науковий керівник: Титар О.В.
ХНУ ім. В.Н. Каразіна

ЖАНР ФОРТЕП'ЯННОГО КОНЦЕРТУ В ТВОРЧОСТІ СЕРГІЯ БОРТКЕВИЧА

На сьогоднішній день, на жаль, є дуже багато творчих особистостей, чия творчість є досі невідомою або малодослідженою. Однією з таких постатей є Сергій Борткевич – український композитор, видатний піаніст, педагог кінця XIX-XX століття, який до недавніх часів був практично забутий (адже останні 30 років свого життя він провів не на Батьківщині).

Проте зараз поступово зростає цікавість до його творчості і життя. Музикознавці й просто небайдужі люди зацікавлені в популяризації та дослідженні творчого доробку С. Борткевича, бо розуміють, що його діяльність – це важлива сторінка у формуванні української музики.

Сергій Борткевич прожив тривале й непросте життя. Композитор є уродженцем міста Харкова. Професійну освіту розпочинав у Перербурзькій консерваторії, а закінчив навчання в Лейпцігській. Йому була присуджена премія ім. Р. Шумана, як найкращому студенту-виконавцю року. Через складні політичні обставини спочатку проживав в Берліні, а далі емігрував до Відня, де і залишився до кінця життя.